

TAKO JE GOVORIO ĐURO CESARIĆ

Važnost šume za materijalno i duševno dobro čovjeka

Tako zbori veliki šumar ing. Đuro Cesarić 1890. godine. Jedan drugi Cesarić, Dobriša, sin Đurin, mnogo poslije zbori:

*Tiho, o tiho govori mi jesen.
Šuštanjem lišća i šapatom kiše.
Al zima srcu govori još tiše.
I kada sniježi, a spušta se tama,
U pahuljama tišina je sama.*

Mladi ing. Cesarić upravo je te 1890. apsolvirao na bečkoj Visokoj školi za kulturu tla i kao mlad stručnjak donio je sa sobom iz carske metropole i jedno nadasve kulturno, a čak i za današnje prilike, moderno gledanje na šumu i kulturu šume. A da je od budućeg sina "baštinio" i ponešto duhovnoga, pokazat ćemo i u ovom tekstu, inače objavljenom u Šumarskom listu 1890.

Nastavimo, najprije gornji citat:

Možda bi ovaj odgovor izgledao kao da šuma samo pjesniku i slikaru spada – ali to ne; narav skrbi za svakog, ona sjedinjuje razne putove čovječje djelatnosti u jednu mjestu i tako jedno mjesto je šuma; s toga budi zadaćom ovoga članka ocrtati njenu važnost, jer je ona pomirateljica pjesnika i slikara s izraživaocem naravi, ona je svakomu ugodna – ona je za cielo čovječanstvo važna.

No Đuro je najprije inženjer, pa počinje obrazloženje upravo ekološkim značenjem šume, odnosno važnošću šume u zaštiti tla od oborina, naročito na kršu. *Šume bi se s toga morale svuda na ovakovim pustinjama saditi, premda takovo sadjenje spada medju najteže probleme šumara.*

Vrijeme radnje je konac 19. stoljeća. Možda nam je danas čak i manje poznato čemu sve gospodarski šuma može koristiti – danas se za šumare sve završava na kamionu ili u pilani. Simpatično je vidjeti kako su šumari 19. st. bili duboko svjesni općeg gospodarskog značenja i šume i šumarstva. Značaj šume za samo življenje i zarade lokalnog pučanstva, naročito nekih krajeva, čak i danas je ponajčešće poznato samo lokalno. Naravno, da je u ovo predindustrijsko doba to bilo daleko važnije. *Upravo je nemoguće nabrojiti sve ono, što nam šuma neposredno daje, a kamo li navesti sve, u što šuma svojim proizvodima zasieca!*

Nije nam poznato je li mladi šumar Cesarić već tada imao problema sa

Što je šuma? "Skup drveća", bio bi pravi odgovor; ali dođemo li krasnim ljetnim danom u nj, gledamo li onaj divni sklad, to ćutimo njevu sježu struju u grudima, koja nam veli, da se šuma od samog drveća ne sastoji. – U našem bogatom jeziku teško je naći pravi i shodni izraz, kojim bi ju definirali. Nazovimo ju krasno silno sjedinjenje tjelesa i pojava, u kom se svako tielo od drugog razlikuje, ali ipak sva se slažu – sva harmoniraju!

zdravljem, ali je začuđujuće koliko je upućen u "zdravstvenu" problematiku i značaj šume za zdravlje naroda. *Šuma daje bolesnom tijelu okrepe, da pače nema bolesti, koju ne bi zelena šuma prudila.*

I za kraj, gdje će suza neg' na oko. Vraća se Dobrišin budući otac, kako on kaže, **etičkom** momentu šume, a zgodno je da ovu temu započinje tužbalicom na moderna vremena – dakle, u današnje vrijeme – 1890. – već se ljudi odvajaju od prirode. A ... može li se u obće liepo imanje bez šume i pomisliti? Odakle vadi slikar ljepše motive nego iz šume. I sigurno nema stvora, koji bi u pustoši a ne u šumi uživao.

Namjera ove serije članaka o starim šumarima i to onima o kojima se malo zna (a to nikako ne znači da se radi o malim šumarima), upravo je da pokaže kako su naši predšasnici gledali na svoju struku ali i na okružje u kojem su djelovali. U svakom primjeru sigurno ćemo ustanoviti, i zapravo se u našem neznanju iznenaditi, koliko su ti ljudi duboko i sveobuhvatno razumijevali šumu i šumarstvo, koliko su bili svjesni prirodnog ali još više društvenog okružja svoje šume i svoje struke. Iako je g. Cesarić taj članak pisao 1890. za Šumarski list, dakle jedan stručni časopis, vjerojatno slabo dostupan širem čitateljstvu, meni ne ostaje druge nego u ovom časopisu, koji nosi zaglavlje "časopis za popularizaciju šumarstva" i koji sigurno ima mnogo šire čitateljstvo od izvornika, jedino doslovno citirati zaključak članka g. Cesarića, i čuditi se kako može biti da isti problemi i isti odnosi vrijede i danas, "samo" 115 godina kasnije.

Da li mi se samo čini ili zaista u rečenicama koje slijede ima i ponešto duha Dobrišina: *Tiho, o tiho govori mi jesen...*

Na koncu smo našeg površnog opisa. Žalostno je, što smijemo tvrditi, da kraj svega toga mnogi stanovnici bogatih gradova bilo s kojih razloga šume cijeniti ne znaju. Njima je ono vrelo

vazda tekuće. Slabo poznavaju oni život drva a pojmovi o veličanstvu šume nejasni su im.

S toga vi, koji shvaćate važnost njenu, gledajte da i dođe šuma na onaj stepen, koga ona po svojoj važnosti zaslužuje. Reći će tko, ta to je zadaća šumara. Istina je, da je šumar važan radnik u službi naroda, da je uzgojitelj šume ali se nitko ne osvrće na tegotnu njegovu zadaću. On stoji naproti naravi uzgajajući i sadeći biljku – a plod svoga truda ipak ne žanje!

Radimo mi svi za šumu a napose za našu liepu hrvatsku šumu, koja će nas vazda grliti svojim čvrstim ramenima a braniti svojim listnatim krovom od nesnosne vrućine.

Piše:
Branko
Meštrić

Đuro Cesarić (1867.–1919.) šumarski nadzornik

Nakon što je apsolvirao šumarstvo 1890. na Viskoj školi za kulturu tla u Beču, službovao je kod ogulinske i slunjske imovne općine, potom u Jastrebarskom i Varaždinu, te kao županijski šumarski nadzornik u Požegi. Tu mu je i rođen sin Dobriša, značajan hrvatski pjesnik. Djeluje potom u Osijeku i na kraju kao zemaljski šumar, nadzornik kod šumarskog odsjeka Kraljevske zemaljske vlade u Zagrebu.

Za povijest hrvatskog šumarstva značajni su njegovi članci koje je objavljivao u Šumarskom listu i Vjesniku Županije Virovitičke, a za lovstvo i njegova suradnja u Lovачko-ribarskom viestniku.

Umro je u 53. godini života, nakon duge bolesti. Za sobom je ostavio udovu te sinove Slavišu, anti-ljerijskog natporučnika i Dobrišu, učenika realne gimnazije. Nad grobom oprostio se od pokojnika dr. Andrija Petračić.

Radeći za nju skrbiti će i ona za naše dobro, za dobro našeg potomstva.

IZVOR:

Gjuro Cesarić: Važnost šume za materijalno i duševno dobro čovjeka. Šumarski list 1890., s. 179.–185.

(pretisak raspoloživ na Internetu: www.hrsume.hr/casopis/cesaric.pdf)

